

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจที่ผ่านมาส่งผลให้ภาคการเงินมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับผลกระทบมาก ซึ่งส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินธุรกรรมทางการเงินอย่างรอบคอบ การปล่อยสินเชื่อมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนเป็นอันมากเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือ NPL (Non Performing Loans) เมื่อการปล่อยสินเชื่อไม่ขยายตัวส่งผลให้สภาพคล่องในระบบสูงมาก ธนาคารพาณิชย์ต้องแบกรับต้นทุนทางการเงินที่สูงจากดอกเบี้ยเงินฝากที่ต้องจ่ายให้แก่ลูกค้า ส่งผลให้ผลตอบแทนที่ลูกค้าได้รับจากดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารนั้น มีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 1.2) ดังนั้นในปัจจุบันผู้ที่มีเงินออมและนักลงทุนเป็นจำนวนมากจึงนำเงินไปลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยที่การลงทุนในหลักทรัพย์เป็นการซื้อหลักทรัพย์ที่ได้มีทัศนคติลงทุนในสินทรัพย์ที่มีการวิเคราะห์อย่างเหมาะสม และเป็นหลักทรัพย์ที่ผู้ลงทุนมีความพอใจในอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งนี้ผู้ลงทุนได้คำนึงถึงความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดช่วงระยะเวลาการลงทุน ประกอบด้วยหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายอยู่แล้ว ได้แก่ หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิและพันธบัตร เป็นต้น การวิเคราะห์ที่เหมาะสมในการตัดสินใจเลือกซื้อหลักทรัพย์นั้น สามารถนำเอาวิธีการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) และวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) ของหลักทรัพย์แต่ละหลักทรัพย์จากข้อมูลต่างๆที่รวบรวมมา ทั้งนี้เพื่อกำหนดระดับความปลอดภัยของเงินที่จะจ่ายลงทุนตามระดับความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้น ด้วยการวิเคราะห์ว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้เป็นที่พอใจหรือไม่เมื่อเทียบกับความเสี่ยง (เพอร์ ชุมทรัพย์, 2544: 2) โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่นักลงทุนคาดหวังจากการลงทุนในหลักทรัพย์ประกอบด้วย ผลตอบแทนโดยตรงจากการลงทุน ซึ่งประกอบด้วยผลตอบแทนจากการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ (Capital Gain) และผลตอบแทนจากเงินปันผล (Dividend) แต่ในความเป็นจริงผลตอบแทนที่นักลงทุนคาดหวังไว้กับผลตอบแทนที่แท้จริงนั้นอาจจะแตกต่างกันไป สาเหตุเนื่องมาจากความเสี่ยงจากการลงทุนหรือโอกาสที่จะสูญเสียเงินที่ลงทุน ซึ่งประกอบด้วยความเสี่ยง 2 ลักษณะคือ ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic Risk) กับความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (Unsystematic Risk) ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลงจนเป็นผลให้กระทบต่อราคาหลักทรัพย์ในที่สุด แต่ผลกระทบนี้หนักเบาไม่เหมือนกัน ถ้าเป็นความเสี่ยงที่เป็นระบบ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะกระทบต่อการลงทุนใน

หลักทรัพย์ทั้งหมดแล้วแต่ประเภทธุรกิจ เป็นความเสี่ยงที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของกิจการ ความเสี่ยงเหล่านี้ได้แก่ ความเสี่ยงอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงในอำนาจซื้อ และความเสี่ยงที่เกิดจากภาวะตลาดหุ้นเช่น ภาวะเศรษฐกิจ ภาวะทางการเมือง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ การเปลี่ยนแปลงในดับทกกฎหมาย เป็นต้น สำหรับ ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบนั้น เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของธุรกิจเอง เมื่อเกิดขึ้น จะกระทบเฉพาะกิจการเท่านั้น ได้แก่ การนัดหยุดงานของกิจการ ความผิดพลาดของผู้บริหาร การค้นคิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนี้เป็นความเสี่ยงทางธุรกิจ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงทางบริหาร และความเสี่ยงทางอุตสาหกรรม (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544: 269)

ตารางที่ 1.1 สรุปการจ่ายเงินปันผลกลุ่มธุรกิจการเงินสำหรับสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546

กลุ่มธุรกิจการเงิน	จำนวนบริษัทจดทะเบียน		เงินปันผล	กำไร	มูลค่า	Payout	Dividend
	จ่ายเงินปันผล	รวม	จ่าย* (ล้านบาท)	สุทธิ** (ล้านบาท)	ตลาด*** (ล้านบาท)	Ratio (%)	Yield (%)
1.เงินทุนหลักทรัพย์	16	29	4,211	7,337	117,130	57.39	3.59
2.ธนาคาร	2	14	6,069	16,091	207,270	37.72	2.93
3.ประกันภัย และประกันชีวิต	12	20	1,306	2,015	55,527	64.83	2.35
รวม	30	63	11,586	25,443	379,927	45.54	3.05

ที่มา: บริษัทจดทะเบียน ประกาศกำไรและปันผลหุ้น ปี 2546 (2547)

หมายเหตุ * จำนวนบริษัทที่ประกาศจ่ายเงินปันผลประจำปี ณ วันที่ 2 มีนาคม 2547

** แสดงกำไรสุทธิเฉพาะบริษัทที่จ่ายเงินปันผล

*** แสดงมูลค่าตลาด เฉพาะบริษัทที่จ่ายเงินปันผล

จากตารางที่ 1.1 จำนวนบริษัทจดทะเบียนกลุ่มธุรกิจธนาคาร 14 แห่ง มี 2 แห่ง ที่มีกรจ่ายเงินปันผล โดยเป็นจำนวนเงินปันผล 6,069 ล้านบาท และมูลค่าตลาด 207,270 ล้านบาท , Payout Ratio 37.72 % , Dividend Yield 2.93 % เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผลประกอบการของกลุ่มธุรกิจธนาคารพาณิชย์นั้นดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

หลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์เป็นหลักทรัพย์หนึ่งที่นักลงทุนสนใจที่จะเข้าไปลงทุนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลประกอบการที่ดีขึ้นของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ จากการพิจารณาผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนจากรายงานงบการเงินสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 ซึ่งมี

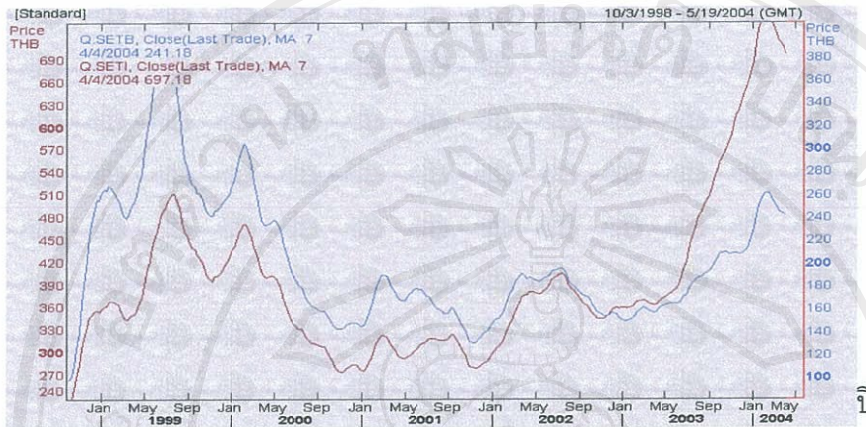
บริษัทจดทะเบียนได้นำส่งรายงานงบการเงิน จำนวน 415 บริษัท (ประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 406 บริษัทและตลาดหลักทรัพย์ใหม่ 9 บริษัท) คิดเป็นร้อยละ 99 ของจำนวนบริษัทจดทะเบียนทั้งหมด 420 บริษัท พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกำไรอันดับแรกคือ 1) กลุ่มทรัพยากร 2) กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 3) กลุ่มธุรกิจการเงิน 4) กลุ่มเทคโนโลยี 5) กลุ่มบริการ

โดยที่กลุ่มธุรกิจการเงิน ประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในหมวดธนาคาร , หมวดเงินทุน และหลักทรัพย์ และหมวดประกันภัยและประกันชีวิต รวม 63 บริษัท มีกำไรสุทธิรวม 54,075 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 165 จ่ายเงินปันผลรวม 11,586 ล้านบาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลร้อยละ 3.05 โดยหมวดเงินทุนและหลักทรัพย์ที่มีอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลร้อยละ 3.59 สำหรับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจธนาคารนั้น พบว่ามีกำไรสุทธิรวม 34,882 ล้านบาทเพิ่มขึ้นร้อยละ 223 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2545 ที่มีกำไรสุทธิรวม 10,815 ล้านบาท โดยมีสาเหตุหลักจากรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ซึ่งเกิดจากกำไรจากเงินลงทุนอันเนื่องมาจากภาวะตลาดหุ้นที่ดีขึ้นกว่าปีก่อน รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิก่อนหักหนี้สงสัยจะสูญลดลงร้อยละ 13 เป็นผลจากสินเชื่อยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากลดลง และหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญลดลงร้อยละ 35 ในขณะที่มีการขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ 18,168 ล้านบาท

นอกจากนี้เมื่อมองภาพรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลเฉลี่ย (Dividend Yield) เท่ากับร้อยละ 2.47 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทนในรูปของเงินปันผลจากการลงทุนในหุ้นสามัญกับผลตอบแทนที่ได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ประเภทเงินฝากประจำซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1-1.25 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าผลตอบแทนในรูปเงินปันผลจากการลงทุนในหุ้นให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าในรูปของเงินฝากธนาคาร ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ในปีที่ผ่านมา ทั้งในส่วนของกำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ (Capital Gain) ซึ่งสะท้อนจากดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่เพิ่มสูงขึ้น และอัตราผลตอบแทนในรูปเงินปันผล (Dividend Yield) ที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน จะเห็นว่าการลงทุนในหลักทรัพย์เป็นทางเลือกหนึ่งของการลงทุนที่ดีทางหนึ่งของนักลงทุน (สภาพคล่องไหลจากตลาดเงินเข้า ตลาดหุ้นส่งผลสัญญาณอัตราดอกเบี้ยสู่ภาวะขาขึ้น, 2547: 232-234)

ภาพที่ 1.1 ดัชนีตลาดหลักทรัพย์เทียบกับดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์
ตั้งแต่ปี 2542-2546

ดัชนี

โดย — แสดงดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์
— แสดงดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์

ที่มา: Reuters (2004)

จากภาพที่ 1.1 หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์จะผันผวนเปลี่ยนแปลงตามดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งดัชนีตลาดหลักทรัพย์นั้นจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ จากภาพที่ 1.1 นั้น ในช่วงกลางปี 2542 ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นถึงประมาณ 690 จุด ส่วนดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์นั้นอยู่ที่ประมาณ 500 จุด หลังจากนั้นดัชนีก็ลดลงตามลำดับ ต่อมาต้นปี พ.ศ. 2546 ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์จึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้น ประชาชนและนักลงทุนที่ได้รับผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงของธนาคารพาณิชย์มีความสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1.2 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ระหว่าง ปี 2542-2546

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์						
ลำดับที่	ปี	ไตรมาส	ธพ.ไทยขนาด ใหญ่ 5 แห่ง	ธพ.ไทย	สาขา ธพ. ต่างประเทศ	ธพ.ทั้งระบบ
1	2542	ไตรมาส 1	5.39	5.53	3.83	5.47
2		ไตรมาส 2	4.59	4.68	3.11	4.62
3		ไตรมาส 3	4.09	4.23	2.67	4.16
4		ไตรมาส 4	3.57	3.70	2.19	3.63
5	2543	ไตรมาส 1	3.17	3.31	2.10	3.25
6		ไตรมาส 2	3.14	3.27	2.09	3.22
7		ไตรมาส 3	2.91	3.07	1.90	3.01
8		ไตรมาส 4	2.73	2.89	1.84	2.84
9	2544	ไตรมาส 1	2.40	2.58	1.56	2.53
10		ไตรมาส 2	2.25	2.42	1.43	2.37
11		ไตรมาส 3	2.19	2.37	1.54	2.33
12		ไตรมาส 4	2.11	2.29	1.44	2.25
13	2545	ไตรมาส 1	1.95	2.13	1.19	2.07
14		ไตรมาส 2	1.92	2.07	1.16	2.03
15		ไตรมาส 3	1.92	2.06	1.08	2.01
16		ไตรมาส 4	1.79	1.93	0.99	1.88
17	2546	ไตรมาส 1	1.61	1.76	0.90	1.71
18		ไตรมาส 2	1.39	1.54	0.84	1.51
19		ไตรมาส 3	1.12	1.26	0.64	1.23

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2547)

จากตารางที่ 1.2 เป็นตารางแสดงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ ระหว่างปี 2542-2546 จากตารางจะเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยนั้นมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี 2542 อัตราดอกเบี้ยของธนาคารทั้งระบบในไตรมาสที่ 1 เท่ากับ 5.47 % จนกระทั่ง 4 ปีต่อมา ในไตรมาสที่ 3 ปี 2546 อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 1.23 % ลดลงประมาณ 4 % ซึ่งเกิดจากปัญหาสภาพคล่องล้มระบบอันเนื่องมาจากธนาคารต่างๆ เพิ่มความระมัดระวังมาก

ยิ่งขึ้นในการปล่อยสินเชื่อ เพื่อป้องกันปัญหา NPL และเพื่อลดต้นทุนทางการเงินจึงต้องมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและในขณะเดียวกันอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ก็ลดลงด้วย เพื่อให้ลูกค้าของธนาคารที่กู้เงินไปสามารถผ่อนชำระได้เพื่อป้องกันปัญหา NPL และเพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจให้นักลงทุนกู้ยืมเงินไปลงทุน มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ความไม่แน่นอนของปัจจัยที่คาดการณ์ได้ยาก เช่น การระบาดของโควิด-19 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย ความผันผวนของค่าเงินสกุลหลักต่าง ส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจและการลงทุนในภาพรวมของไทยในระดับหนึ่ง และด้วยแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในศูนย์กลางทางการเงินของโลก มีแนวโน้มเป็นขาขึ้นในช่วงปลายปี 2546 และแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นของสหรัฐฯ มีทิศทางว่าจะปรับเป็นขาขึ้นในช่วงหลังของปี 2547 จะเป็นแรงกดดันอัตราดอกเบี้ยในประเทศทั้งในเชิงนโยบายการเงินและภาวะเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้อัตราดอกเบี้ยและสภาพคล่องปัจจุบันมีลักษณะทรงตัว ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากปัจจัยกำหนดอัตราดอกเบี้ยไม่มีความชัดเจน อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนย้ายเงินลงทุนระหว่างตลาดเงินฝากและตลาดตราสารหนี้ไปสู่ตลาดตราสารทุนมีความชัดเจน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยต่อไปจะเป็นขาขึ้นและความเชื่อมั่นในภาพเศรษฐกิจและการบริหารงานของรัฐบาลทำให้การคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจไทยสดใสและนำมาสู่เงินทุนไหลเข้ามาในตลาดทุนต่อเนื่อง

ขณะเดียวกัน กระทรวงการคลังร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้จัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (Financial Sector Master Plan) เพื่อปรับปรุงให้ระบบสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เกิดการแข่งขันของผู้ให้บริการ มีการกระจายบริการทางการเงินสู่ประชาชนที่มีศักยภาพทั่วประเทศอย่างทั่วถึง รวมทั้งเพื่อผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองและความเป็นธรรม โดยเนื้อหาของแผนฯ ที่สำคัญคือ

1) การขยายบริการทางการเงิน (Access to Capital) สู่ภาคครัวเรือนและเศรษฐกิจระดับรากหญ้า ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาระบบการเงินโดยรวมให้มีความเข้มแข็งและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว

2) มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคสถาบันการเงินในประเทศทั้งในเชิงการปรับปรุงสถาบันและแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดระเบียบสถาบันการเงินต่างประเทศให้มีความชัดเจนในการทำธุรกรรมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการแข่งขัน

3) การเพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคที่เน้นความมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการเปิดเผยข้อมูล และกระบวนการร้องเรียนของประชาชนต่อสถาบันการเงิน ซึ่งกระบวนการดูแล

ผู้บริโภคจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเมื่อร่างพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงินประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว

อย่างไรก็ตาม หากมีการแข่งขันมากขึ้นจากการจัดรูปแบบและบทบาทของสถาบันการเงิน ถือว่ามาตรการนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างระบบธรรมาภิบาล (Corporate Governance) ให้มีมากขึ้นในภาคสถาบันการเงินไทย (สภาพค้ำชองไหลจากตลาดเงินเข้าตลาดหุ้นส่งสัญญาณอัตราดอกเบี้ยสู่ภาวะขาขึ้น, 2547: 232-234)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ไม่ว่าจะเป็แนวโนมของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่มีแนวโน้มลดลง ผลประกอบการของธุรกิจกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบที่ดีขึ้น , ทิศทางของราคาดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่สดใส, แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินของกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นหากนักลงทุนได้ทราบคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยและทิศทางของผลตอบแทนจากการลงทุนของธุรกิจกลุ่มธนาคารพาณิชย์ว่าเป็นอย่างไร ย่อมจะทำให้ นักลงทุนกล้าตัดสินใจเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อันเป็นการลงทุนระยะยาวและเป็นแหล่งระดมเงินทุนขนาดใหญ่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาและเติบโตทางเศรษฐกิจ

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2.2 เพื่อประเมินผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.3.1 เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนจากการลงทุนในแต่ละหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3.2 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและตัดสินใจเลือกลงทุนในหุ้นกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้จะใช้ข้อมูลรายสัปดาห์ของราคาปิดของหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่าง 01/01/2542 – 26/12/2546 รวมทั้งสิ้น 261 สัปดาห์

หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีทั้งสิ้น 14
หลักทรัพย์ ดังนี้

1. BAY : BANK OF AYUDHYA PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
2. BBL : BANGKOK BANK PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน)
3. BOA : BANK OF ASIA PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารเอเชีย จำกัด(มหาชน)
4. BT : BANK THAI PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด(มหาชน)
5. DTDB : DBS THAI DANU BANK PUBLIC COMPANY LTD
ธนาคาร ดีบีเอส ไทยธนุ จำกัด (มหาชน)
6. IFCT : THE INDUSTRIAL FINANCE CORPORATION OF THAILAND
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำกัด
7. KBANK : KASIKORNBANK PUBLIC COMPANY LTD
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
8. KTB : KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน)
9. NBANK : THANACHART BANK PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน)
10. SCB : THE SIAM COMMERCIAL BANK PUBLIC
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
11. SCIB : SIAM CITY BANK PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารนครหลวงไทยจำกัด(มหาชน)
12. SCNB : STANDARD CHARTERED NAKORNTHON BANK PUBLIC
COMPANY LTD.
ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ นครธน จำกัด (มหาชน)
13. TMB : THE THAI MILITARY BANK PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารทหารไทย จำกัด(มหาชน)
14. UOBR : UOB RADHANASIN BANK PUBLIC COMPANY LTD.
ธนาคารยูโอบี รัตนสิน จำกัด (มหาชน)

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น 9 หลักทรัพย์เพื่อทำการวิจัยดังนี้ BAY, BBL, BOA, DTDB, KBANK, KTB, NBANK, SCB และ TMB เนื่องจากหลักทรัพย์ทั้ง 9 หลักทรัพย์นั้นมีการซื้อ-ขายกันโดยตลอดในช่วง 5 ปีที่ทำการศึกษา แต่หลักทรัพย์ UOBR และ SCNB นั้นไม่มีการซื้อ - ขายกันในช่วงที่ทำการศึกษา จึงไม่มีข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษา ส่วนหลักทรัพย์ SCIB ราคาหลักทรัพย์ไม่มีการเคลื่อนไหวตั้งแต่ปี 2542 - พ.ย. 2546 และหลักทรัพย์ BT นั้น ราคาของหลักทรัพย์ไม่มีการเคลื่อนไหวในช่วงปี 2542 - มี.ค 2544 จึงเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถนำมาอ้างอิงในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ นอกจากนี้หลักทรัพย์ IFCT นั้นผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลราคาปิดรายสัปดาห์ในระยะเวลา 5 ปีที่ทำการศึกษาจึงไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาประมวลผลทางสถิติ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ (Security Return) หมายถึง ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง (Realized Return) และผลตอบแทนที่คาดหวัง (Expected Return)

$$\text{Total Return} = (CF + (P_t - P_{t-1})) / P_{t-1}$$

โดย	Total Return	คือ ผลตอบแทนทั้งหมด
	CF	คือ กระแสเงินสดที่ได้รับ (Cash Flow)
	P_t	คือ ราคาของหลักทรัพย์ปีที่ t
	P_{t-1}	คือ ราคาของหลักทรัพย์ปีที่ t-1

1.5.2 ความเสี่ยง (Risk) คือโอกาสที่สูญเสียบางอย่าง (Implies a chance of lossing) ความเสี่ยงในการถือหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ที่อาจทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับน้อยกว่าผลตอบแทนที่คาดหวัง สาเหตุที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในผลตอบแทนคือ อิทธิพลบางอย่างที่มาจากภายนอกกิจกรรมซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลกระทบต่อราคาของหลักทรัพย์ และอิทธิพลภายในกิจการเองซึ่งสามารถควบคุมได้ อิทธิพลภายนอกไม่สามารถควบคุมได้นั้นเรียกว่า ความเสี่ยงที่เป็นระบบ Systematic Risk ส่วนอิทธิพลภายในกิจการเองซึ่งสามารถควบคุมได้เรียกว่า ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ Unsystematic Risk

1.5.3 ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic Risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงในภาวะแวดล้อมของสังคม ซึ่งกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ มีสาเหตุมาจาก ความเสี่ยงทางตลาด ความเสี่ยงในอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงในอำนาจซื้อ

1.5.4 ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (UnSystematic Risk) คือความเสี่ยงที่ทำให้ธุรกิจนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงผิดแผกแตกต่างไปจากธุรกิจอื่น โดยจะกระทบกระเทือนต่อราคาหลักทรัพย์ของ

บริษัทนั้นเพียงแห่งเดียว ไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์อื่นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในрсนิยมของผู้บริโภค ความผิดพลาดของผู้บริหาร การนัดหยุดงานของพนักงานในบริษัท ปัจจัยนี้มีผลกระทบต่อผลตอบแทนของบริษัทหนึ่งแต่ไม่มีผลกระทบต่อทั้งตลาด สาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียงประเภทนี้อาจเกิดความเสี่ยงจากการบริหาร ความเสียงทางการเงิน

1.5.5 สัมประสิทธิ์ค่าเบต้า β ใน CAPM คือตัววัดความเสี่ยง เป็นตัวเลขแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนของหลักทรัพย์กับผลตอบแทนของตลาด หรือผลตอบแทนเฉลี่ยของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ เมื่อค่าเบต้าของตลาดจะเท่ากับ 1 นั่นคือ ผลตอบแทนของแต่ละหลักทรัพย์อาจมีค่ามากกว่า 1 หรือน้อยกว่า 1 ค่าเบต้า จะทำให้นักลงทุนทราบถึงความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic Risk) และนำไปพิจารณาถึงการเคลื่อนไหวของตลาด ซึ่งจะมีผลกระทบต่อ การคาดหวังผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ ดังนั้นถ้าค่าเบต้าของหลักทรัพย์มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าหลักทรัพย์นั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงใน อัตราผลตอบแทนของตลาด และหากหลักทรัพย์ใดมีค่าเบต่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าหลักทรัพย์นั้น มีการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนของตลาด

1.5.6 ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์ตามความหมายที่นิยามไว้ ในพระราชบัญญัติ ธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 คือ การประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายเมื่อ ทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ และใช้ประโยชน์เงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น ให้กู้ยืม ซื้อขายหรือเก็บเงินตามตัวแลกเงินหรือจากตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด , ซื้อหรือขายเงินตรา ต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ต้องดูลักษณะอื่นประกอบด้วย เช่น สัดส่วนของเงินฝาก กระแสรายวันต่อเงินฝากทั้งสิ้น และส่วนประกอบของสินทรัพย์ที่ให้รายได้ (earning assets) เป็นต้น ถ้าเป็นธนาคารพาณิชย์สัดส่วนของเงินฝากกระแสรายวันต่อเงินฝากทั้งสิ้นจะมีขนาดใหญ่ มาก อีกประการหนึ่ง ส่วนประกอบของสินทรัพย์ที่ให้รายได้ของธนาคารพาณิชย์เป็นสินทรัพย์ ระยะสั้นเพื่อการค้าและการพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่ ธนาคารพาณิชย์มีหน้าที่สำคัญ 2 ส่วน คือ การสร้างและทำลายเงินฝาก , ให้บริการทางการเงินทั้งในและต่างประเทศ

1.5.7 Payout Ratio คือสัดส่วนการจ่ายเงินปันผลจากกำไรเป็นการเทียบระหว่างเงินปันผล จ่ายต่อหุ้นหารกำไรต่อหุ้น

1.5.8 Dividend Yield คือผลตอบแทนจากเงินปันผลเป็นอัตราร้อยละของเงินปันผลจ่ายต่อ หุ้นเทียบกับราคาจ่ายซื้อ

1.5.9 มูลค่าตามบัญชี (Book value หรือ BV) เป็นมูลค่าหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญต่อหุ้น คำนวณได้จาก ทุนส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญหารด้วยจำนวนหุ้นที่อยู่ในมือผู้ถือ หรือผลต่างของ สินทรัพย์รวมกับหนี้สินรวมหารด้วยจำนวนหุ้นสามัญ